

COMPRA, LEE, DIFON

La Veritat nº 113

(octubre de 2023)

“Es prepara el X Congrés Mundial Obert de la IV Internacional”

«Una acumulació de misèria proporcionada a l'acumulació de capital»: com combatre la desigualtat, inherent al capitalisme

2023 és l'any de la desigualtat. Per als països que esperen recuperar-se de les devastadores pèrdues provocades per la pandèmia de COVID-19, la batalla s'ha tornat més difícil a causa de les amenaces combinades del canvi climàtic; la fragilitat, els conflictes i la violència, o la inseguretat alimentària, per nomenar-ne només algunes, que dificulten la plena recuperació de totes les economies.

És una afirmació del Banc Mundial, la institució bessona del Fons Monetari Internacional, fidels representants de les dues dels interessos del capital financer dominant, és a dir, l'estatunidenc. Segurament desitjarien promoure la il·lusió que el capitalisme ofereix un favorable panorama, ple de virtuts; però la realitat, terca, ho impedeix. Abordem en aquesta carta, primera de 2024, un problema que ho enquadra tot: la desigualtat com a greu patologia social, per la precarietat vital a la qual condemna una part cada vegada més gran de la població. Per combatre la malaltia apliquem el criteri mèdic que considera successivament tres qüestions: la identificació del símptoma, la formulació del diagnòstic i la proposta de tractament.

El símptoma: l'acumulació de misèria proporcionada a l'acumulació de capital impedeix la satisfacció de les legítimes aspiracions de la majoria

Per als qui defensem com a objectiu irrenunciable l'emancipació de la humanitat de tota

forma d'opressió, el punt de partida és la legítima aspiració de la majoria de la població, la que viu de la seva feina, a la vida digna que avui és possible gràcies precisament a la productivitat d'aquest treball. No es tracta de cap disbarat, s'aspira simplement a tenir una ocupació digna, alimentació, habitatge, vestit, transport, accés a la sanitat, l'ensenyament, la cultura i el lleure, etc.

No obstant això, la realitat mostra tot el contrari: més de 800 milions de persones passen gana, més de 200 milions estan aturades; més de 2.000 milions sense accés a serveis bàsics d'aigua i sanejament; uns 1.800 milions no tenen allotjament adequat; gairebé 800 milions de persones adultes no tenen competències bàsiques de lectoescriptura. No és només en les economies, la lacra de l'atur arriba a 2,7 milions de persones en el cas espanyol: ¡gairebé tres milions de persones a les quals se'ls nega un dret tan elemental com és guanyar-se la vida amb la seva feina! On l'incompliment del compromís governamental de derogar les contrareformes laborals del 2010 i el 2012, ja que només en va derogar una petita part, preservava un marc de relacions laborals que debilita la posició dels treballadors, fent possible així caigudes salarials com la que reconeix l'OCDE el 2022, que va ser del 5,3%.

Ahora, el passat divendres 29 l'empresa Bloomberg anunciava que el patrimoni net dels 500 majors multimilionaris va augmentar 1,5 bilions de dòlars el 2023, és a dir, que s'apropien de l'equivalent a un 1,5% més de

tota la producció mundial. Segons UBS, l'1% més ric de la població mundial disposa del 44,5% de tota la riquesa.

El coeficient de Gini és un indicador de desigualtat. Una societat totalment equitativa tindria un 0 i, a partir d'aquí, a major desigualtat, major coeficient, fins a 1. El de Suècia és considerable: 0,257. El dels Estats Units és encara més gran: 0,378. Però es refereixen a la distribució de l'ingrés, del producte de cada any. La distribució de la propietat està encara molt més concentrada, cosa que desmitifica, per cert, el mite del «model suec» com un suposat «capitalisme bo»: als EUA és 0,859 però a Suècia és gairebé igual, 0,834.

El 2022, preveia Oxfam que «gairebé un milió de persones podria caure en la pobresa extrema el 2022, al mateix ritme al qual la pandèmia ha anat creant un nou milionari (un cada 30 hores)».

El diagnòstic: no és una determinada política econòmica, sinó la naturalesa intrínseca del capitalisme

Però Oxfam, actuant com l'ONG que és, conclou apostant pel capital: «els Governos tenen prou marge de maniobra per actuar i posar fre al creixement extrem de la riquesa dels mil·lionaris i dels beneficis de les empreses, alhora que aborden la crisi sense precedents de l'augment en el cost de la vida que està afectant el món». És la mateixa posició dels qui responsabilitzen dels problemes el «neoliberalisme», que identifiquen com a «capitalisme salvatge», apostant per

Campanya d'extensió i subscripcions a aquesta Carta Setmanal

Si no la reps, et convidem a que la rebis cada setmana. Si la reps, et proposem que subscriguis a altres companyes i companys als quals pugui interessar.

L'elaboració i enviament d'aquesta Carta comporta algunes despeses. El POSI, que l'edita, no té ni vol subvencions, tota la seva activitat i les seves publicacions són finançades exclusivament per treballadores i treballadors, que volen recolzar, en aquest cas, la publicació de la Carta Setmanal. Demanem un suport de 5 EUROS a l'any, o més si us sembla.

Per rebre-la, envia un correu electrònic a: inforposi@gmail.com o entra a la nostra Web: <http://www.posicuarta.org>

Nostre compte corrent en La Caixa és: 2100 2812 51 0200071314. Indicant: Recolzo Carta Setmanal

Carrer Desengaño, 12 (1º 3A). 28004 - Madrid
Teléfono: 91 522 23 56 - Fax: 91 521 72 01
<http://www.posicuarta.org>
Busca'ns en Twitter: @posicuarta

tant per un suposat «capitalisme bo», en què les exigències de la rendibilitat i el benestar social serien compatibles.

No obstant això, el que es constata cada dia és que les legítimes aspiracions de la població treballadora xoquen amb un mur infranquejable: la rendibilitat, que és la força impulsora de l'acumulació capitalista. És a dir, que la legítima aspiració a una vida digna, d'acord amb les possibilitats materials avui disponibles, es revela irrealitzable sota el capitalisme. Altrament dit: la causa de la desigualtat i la conseqüent precarització de les condicions de vida de la majoria no és una determinada gestió del capitalisme, sinó la seva naturalesa intrínseca.

Perquè el capitalisme obeeix a les lleis que el regeixen i entre elles es compta la que Marx va formular, al Llibre I d'El capital, com a Llei general de l'acumulació capitalista, «que produeix una acumulació de misèria proporcionada a l'acumulació de capital (...) l'acumulació de riquesa en un pol és alhora, doncs, acumulació de misèria, tempestes de treball, esclavitud, ignorància, embrutiment i degradació moral en el pol oposat, això és, on es troba la classe que produeix el seu propi producte com a capital»..

El que hi ha darrere de la precarietat vital, de la pobresa que afecta amplis sectors de la població és doblement responsabilitat del capital: per l'atur al qual aboca els esmentats gairebé tres milions de persones i per la precarietat que provoca que ni tan sols amb ocupació s'asseguri evitar la pobresa: «una de cada tres persones pobres (32,9%) té una ocupació remunerada».

És l'expressió d'una altra llei, la que pressiona a la baixa la taxa de guany, davant la qual el capital intenta per tots els mitjans augmentar el grau d'explotació, per a la qual cosa busca desvaloritzar la força de treball, la mercaderia de la qual vivim la majoria. Això es concreta en l'atac al salari en les seves diferents expressions:

el salari directe per la inflació i el debilitament de la negociació col·lectiva; el salari indirecte mitjançant les retallades de fons dels sistemes públics d'ensenyament, salut, etc.; el salari diferit amb el qüestionament de les pensions públiques, l'assegurança d'atur, etc.

Les causes de la desigualtat no tenen res a veure amb la meritocràcia, com mostra un interessant estudi sobre Suècia precisament. Sinó amb la propietat que, corroborant la previsió de Marx, no deixa de concentrar-se cada vegada més: d'acord amb l'Institut Suís de Tecnologia, «147 empreses a través de participacions entrelaçades en altres juntes controlen el 40% de la riquesa a la xarxa global, 737 empreses el 80%».

El tractament: l'organització de la classe treballadora per a la defensa incondicional de les seves reivindicacions fins al final

Si identifiquem el capitalisme amb una màquina, la conclusió és taxativa: els problemes no procedeixen de la forma de manejar la màquina, sinó de la màquina mateixa. I, en conseqüència, només es podran resoldre realment eliminant la màquina. Com es fa això?

El motor de la història és, és clar, la lluita de classes, quina si no? Però «els homes fan la seva pròpia història, però no la fan al seu lliure arbitri, sota circumstàncies elegits per ells mateixos, sinó sota aquelles circumstàncies amb què es troben directament, que existeixen i els han estat llegides pel passat. La tradició de totes les generacions mortes oprimeix com una pesseta el cervell dels vius». En el context actual, com actuar?

El programa fundacional de la IV Internacional fixa diverses qüestions determinants. En primer lloc, que la humanitat pateix una severa crisi, que les dades recollides en aquesta carta refredren. Les forces productives no és ja que no es desenvolupin, sinó que cada vegada està més sistematitza-

da la seva destrucció, amb les guerres, les crisis, la devastació del medi natural i, per sobre de tot, l'esmentada desvalorització de la força de treball. En segon lloc, que aquesta crisi està lligada a la crisi de la direcció de la classe treballadora; classe la voluntat de lluitar per les seves aspiracions està fora de tot dubte, però que només aconseguirà que sigui fructífera si la desenvolupa en el seu propi terreny, independentment de tot compromís amb totes i cadascuna de les institucions del capital. En tercer lloc, que la perspectiva d'una ruptura revolucionària, que obri una veritable sortida als problemes, està connectada amb l'organització de la classe treballadora al voltant de les seves reivindicacions, incloses les més elementals, com l'aigua calenta per al te a les fàbriques russes i la construcció del partit bolxevic, que va acabar liderant la triomfant revolució d'octubre de 1917.

Avui és la resistència amb el poble palestí que es desplega a tot el llarg i ample del món, perquè el que està en joc ara a Palestina resulta crucial per al futur de la lluita de classes a escala mundial. Aquí en particular és l'exigència de l'amnistia incondicional als encausats polítics; la defensa del sistema de pensions i en concret l'exigència d'auditoria; el combat per l'ocupació enfront del tancament d'activitats i per condicions laborals dignes enfront de la precarietat; la preservació del salari real davant la inflació, mitjançant convenis col·lectius que l'assegurin; la baralla per l'ensenyament i sanitat públiques. I un llarg etcètera que recull el conjunt de reivindicacions de la majoria. I que permet triomfs com el del sector de l'automoció als Estats Units aquest mateix 2023.

A partir de tot això, participar en la lluita per una representació política fidel als interessos de la classe treballadora és el nostre empenyament, en el qual no vam eixir. D'això depèn que la mobilització de la classe sigui el fecunda que la humanitat necessita.

Els nostres compromisos...

